

Kriminalita a delikvence

teorie sociální dezorganizace

- **KRIMINALITA**

= souhrn trestných činů spáchaných ve společnosti

- **DELIKVENCE**

= kriminalita mladistvých (osob mladších 15 let)

- **KRIMINALITA MLADISTVÝCH**

= trestné jednání osob starších 15 let a mladších 18

- Má své specifické znaky

- **VÝTRŽNICTVÍ**

= jednání hrubým způsobem narušující veřejný klid a pořádek

ETIOLOGIE (PŘÍČINY)

- Biologické
- Psychologické
- Sociální:
 - rodina
 - parta
 - škola
 - volný čas
 - sociální skupina / etnikum
 - kulturní vlivy
- Podmínky (nízká zabezpečenost objektů,..)

Prostorová podmíněnost kriminality (teorie sociální dezorganizace)

- myšlenka, že kriminalita není rovnoměrně distribuována mezi různé místa a lokality
- 1. pol. 19. st
- **Guerry** (Fr.), **Quebel** (Belgie)
- USA: **Chicagská škola** (40. léta 20. st.)
- začala rozvíjet teorii sociální dezorganizace

Sociální dezorganizace

= narušení organizace spol. řádu či oslabení vzorců chování v dané společnosti či její určité sociální skupině

= nedostatek solidarity mezi členy společnosti

- **Durkheim**
- soc. organizace (stav stability a pořádku)
- soc. desorganizace (stav nestability a nepokojů)

- **Sutherland** narušení spol. vlivem přechodu tradiční k moderní společnosti

- **Merton:** rozpor mezi kulturně předurčenými cíly a institucionálně definovanými prostředky k jejich dosažení

Teorie sociální dezorganizace

- 1942 Park, Burgess
- **Koncept sociální ekologie**
- město jako neustále se proměňující živý organismus
- podobnost životních stylů jeho obyvatel
- město je rozděleno do koncentrických zón

Shaw, McKay: Teorie sociální dezorganizace

- využívají koncentrické zóny města a popisují je

vliv na vyšší míru kriminality má:

- vysoká rezidenční mobilita
- vyšší heterogenita populace
- nízký ekonomický status zón

→ s nimi se pojí faktory způsobující narušení soc. organizace komunity

limity teorie:

- jednotky analýzy
 - využívání agregovaných dat
 - využívání oficiálních statistik
- neexistovaly přímé nástroje jak dezorganizaci měřit

80. léta 20. st. – obnova zájmu o teorii a její testování

- **Sampson, Groves: myšlenka neformální sociální kontroly**
- silné x slabé vazby obyvatel
- **slabé vazby** → nízká soc. kontrola → omezené vztahy členů komunity + nízká účast obyvatel na komunitních aktivitách + mládežnické skupiny bez dozoru

Rurální oblasti

- nižší míra kriminality než ve městě
- větší stabilita společenství

21. stol.

- **Kubrin, Weitzer** doplňují:
- vliv lokální kultury
- formální soc. kontrola (míra a kvalita policejní kontroly)
- politické uspořádání a pol. rozhodnutí v dané lokalitě